Tuuli Tolsa
VPO, VVA

# Asiantuntijalausunto: Komission ja ulkosuhdehallinnon yhteistiedonanto EU:n kaapeliturvallisuuden toimintasuunnitelmasta

Arvoisat talousvaliokunnan jäsenet,

komissio ja EU:n ulkosuhdehallinto antoivat yhteistiedonannon EU:n kaapeliturvallisuuden toimintasuunnitelmasta 21.2.2025. Liikenne- ja viestintäministeriö on poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmistellut tiedonantoa koskevan E-kirjeen, joka annettiin eduskunnalle tiedoksi EU-ministerivaliokuntakäsittelyn jälkeen 25.4.

Toimintasuunnitelma kattaa sekä viestintä- että sähkökaapelit. Toimintasuunnitelma perustuu kokonaisturvallisuusajattelulle ja on osa laajempaa unionin varautumisenkokonaisuutta. Tiedonanto rakentuu neljän kokonaisuuden ympärille, jotka ovat ennaltaehkäisy, havaitseminen, vaste ja korjaus sekä pelote. Suomi on peräänkuuluttanut strategisia ja pitkäjänteisiä lisätoimenpiteitä monimutkaisiin ja rajat ylittäviin kriiseihin, jotka edellyttävät EU-tason varautumista, kuten merenalaisen kaapeli-infrastruktuurin ja siitä riippuvaisten palvelujen häiriönsietokyvyn kasvattaminen.

Esitetyt toimenpiteet vastaavat lähtökohtaisesti hyvin Suomen tavoitteita. Toimintasuunnitelmassa on tunnistettu Itämeren alueen tilanne ja toimenpiteillä pyritään vastaamaan laaja-alaisesti kaapelikatkosten eri osa-alueisiin. Keskeiseksi toimenpiteeksi Suomelle on erityisesti tunnistettu merikaapelien korjauskapasiteetin kasvattaminen, etenkin modulaaristen ratkaisujen kautta. Lisäksi Suomi tukee valvontateknologioiden kehittämistä yhteistyössä eurooppalaisen teollisuuden kanssa, välttäen riippuvuuksia kolmansista maista. Myös tiedonvaihdon kehittämistä jäsenvaltioiden välillä pidetään kannatettavana, kunhan tiedonvaihto saadaan toteutettua vaarantamatta tietoturvaa.

Toimintasuunnitelmassa esitetään rahoitusvaihtoehtoja toimenpiteille eri EU-instrumenttien kautta. Digitaalinen Eurooppa -ohjelman puitteissa esitetään rahoitettavaksi viestintäkaapeleiden valmius- ja stressitestausta sekä alueellisten tiedonvaihto- ja valvontakeskusten (ns. hubien) perustamista. Tiedonannon mukaan myös esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -ohjelman puitteissa voitaisiin rahoittaa Euroopan intresseissä olevia kaapeliprojekteja sekä mahdollisesti kaapelien korjauskapasiteetin kasvattamista.

Suomi pitää hyvänä, että nykyisen rahoituskehyskauden puitteissa EU-rahoitusta osoitettaisiin niin korjauskapasiteetin kuin merikaapeleiden turvallisuuden kasvattamiseksi siihen soveltuvista olemassa olevista rahoitusohjelmista. Suomi suhtautuu avoimesti nykyisten rahoitusohjelmien käyttöön rikkoutuneiden kriittisten merenalaisten infrastruktuurien korjaamiseen. Suomi määrittelee tarkemmat kannat komission tuleviin lyhyen aikavälin ehdotuksiin erillisissä selvityksissä. Komission keskipitkän ja pitkän aikavälin ehdotusten liittyessä tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028-), muodostetaan niitä koskevat Suomen kannat osana rahoituskehykseen liittyvää kannanmuodostusta.